

תפ"ח 54286/05 – מדינת ישראל נגד יצחק קיקואשווili

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 11-05-54286 מדינת ישראל נ' קיקואשווili (עוצר)

בפני	כב' השופט חני סלוטקי - אב"ד
כב' השופט מרדכי לוי	
כב' השופט שלמה פרידלנדר	
המאשימה	מדינת ישראל
ע"י עו"ד מירב עמר-כהן	
פרקליטות מחוז דרום-פלילי	
נגד	
הנאשם	יצחק קיקואשווili (קרן)
ע"י עו"דABI חימי ועו"ד משה ויס	

החלטה

השופט מ' לו:

א. כללי

1. נגד הנאשם הוגש ביום 2011/5/30 כתוב אישום, שבו יוחסה לו עבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי העובדות שנטענו בכתב האישום, ביום 25/7/1998 ذكر הנאשם את המנוח בבית החזה, פציעה אשר הובילה למוותו.

בمعנה לכתב האישום, כפר ב"כ הנאשם בעבירה שיוחסה לנאנם והוסיף, בין היתר, כי הנאשם כופר בכך שהואפגש את המנוח באירוע מושא כתב האישום, שתקף את המנוח, או ש开阔 אותו.

לאחר שמייעת הראיות הורשע הנאשם בעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, חלף העבירה של רצח שיוחסה לו כאמור, וזאת מהנימוקים שפורטו בהכרעת הדין שניתנה ביום 3/9/2013.

בתמצית יוטעם כי בהכרעת הדין נקבע, פה אחד, כי הנאשם הוא ש开阔 למוות את המנוח; עם זאת, נקבע כי מחומר הראיות עולה ספק סביר שמא הנאשם לא התקoon להמית את המנוח.

כפי שצוין בהכרעת הדין (בפסקה 5), לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם יצא את הארץ, לרוסיה, ביום 4/8/98, לאחר שביום 31/7/98 (ימים אחדים לאחר אירוע הדקירה מושא כתב האישום) רכשו הנאשם ואחיו כרטיסי טיסה; וכן כי הנאשם שבארצה, מיוזמתו, רק בשנת 2011, והוא נעצר זמן מה לאחר מכן,

עמוד 1

ביום 6/5/11

2. CAN ה מקום להקדם ולהוסיף כי בסיכון המאשימה בכתב, שהוגשו **לפני מתן ההחלטה הדין**, העלה **המאשימה**, בין היתר, את האפשרות כי ההגנה תעלת טענת התשישנות בסיכון, והקדימה והתייחסה לטענת התשישנות האפשרית (בעמודים 88-94 לסיכון המאשימה).

אף על פי כן, בפועל ההגנה לא תהייתה בסיכון ההחלטה הדין לטענת התשישנות כלל.

רק בדיעון שנועד **لتיעוני לעונש**, שהתקיים ביום 5/11/2013 - לאחר שהUIDה אם המנוח מטעם המאשימה, לאחר שהמאשימה הגישה את טיעוניה בכתב לעונש, אף לאחר שהUIDו עדי אופי מטעם ההגנה לעונש - העלה ב"כ הנאשם **ראשונה טענת התשישנות**.

בית המשפט קבע בהחלטתו מאותו יום כי הטיעונים בעניין זה היו בכתב.

3. ב"כ הנאשם הגיע את טענותיו בעניין התשישנות ביום 25/11/2013.

על כך השיבה המדינה בטיעוניה בכתב, שהוגשו ביום 28/1/2014 (לאחר מספר בקשות דחיה בהסכמה, שהתקבלו כמבוקש).

ב. עיקרי טענות הצדדים

4. בפתח טיעונו הפנה ב"כ הנאשם לע"פ 2144 **מוניון מונדרוביץ נ' מדינת ישראל** (14/1/10; להלן: "ענין מונדרוביץ") ציין כי "השאלה העומדת לפתחנו היא, האם עבירות הריגאה בה הורשע הנאשם לאחר שמיית הראות (חלף עבירות הרצח שיוחסה לו בכתב האישום) התשינה. אם התשובה על שאלה זו חיובית ועבירת הריגאה אכן התשינה **ההחלטה המתחייבת** (גם אם אינה נוכח) היא, כי יש להורות על ביטול הרשות וההיליכים **כנגד הנאשם...**" (פסקה 1 לティעוני ההגנה; ההדגשה היא במקור).

ב"כ הנאשם הוסיף וטען בעניין זה, כי הוא "מבקש את בית המשפט לעשות שימוש בסמכותו, לפי סעיף 150 לחסד"פ, ולהורות על ביטול הרשות הנאשם..." (פסקה 3 לティעוני ההגנה).

ב"כ הנאשם טען כי **אין** משמעות לכך שהעלת את טענת התשישנות במועד שהעלת. בעניין זה הוסיף ב"כ הנאשם, בין היתר, כי הנאשם רשאי טענה מקדמית בכל שלב במשפט, תוך שהסתמך על סעיף 151 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"). הסגנור הוסיף כי, ככל מקרה טעונה זו גם לא הייתה יכולה לעמוד בשלב מוקדם יותר, שכן הנאשם עבירה רצח, שלגביה טרם חלפה תקופת התשישנות. רק לאחר הרשות הנאשם בעבירות הריגאה, הפכה רלוונטי טענת התשישנות.

לגופו של ענין, חילק ב"כ הנאשם את טענת התשישנות שלו לשני מישורים. במישור האחד, נטען כי בנגד עמדת המדינה, לא בוצעה פעולה חקירה אשר יש בה כדי לעצור את מרוץ התשישנות לפי סעיף 9(ג) לחסד"פ. במישור השני, נטען כי בנגד עמדת המדינה, הנאשם לא נמלט או ברח מ裁定 הדין, ולכן אינו מנوع מהעלות טענת התשישנות.

5. מנגד, המדינה ביקשה לדחות את טענת התשישנות ונימקה את עמדתה באربعة טעמים עיקריים, שלדעתה כל אחד מהם די בו כדי לדחות את טענת התשישנות ובוודאי כך על פי צירופם יחד של הנימוקים: (א) הנאשם העומד לדין בין עבירה שלא התשינה; (ב) הנאשם יותר על טענת התשישנות, ויתורו תופס ומחייב; (ג) בוצעו פעולות חקירה המפסיקות את מרוץ התשישנות; (ד) הנאשם נמלט מן הדין ובכך שmet את הקרקע מתחת לטענת התשישנות.

6. לאחר שעניינו בטיעוני ההגנה ובטייעוני המדינה, אני מציע לחבריו להרכב לדוחות את טענת ההתישנות, בעיקר מהנימוקים שפורטו בתגובה המדינה; והכל, כפי שיוטעם להלן.

לטעמי, יש לדוחות את טענת ההתישנות של ההגנה בשתי ידים. ביד האחת, דינה של הטענה להידחות על הסף, ומוטב אלמלא הועלהה כלל. ביד השנייה, זאת למלואה מן הצורך, דינה של הטענה להידחות אף לגופה, מן הנימוקים העובדיתיים והמשפטיים שיובחרו להלן.

ג.1. המסדרת הנורמטיבית

7. הכלל הוא כי אין **להעמיד אדם לדין** בשל עבירה, אם חלפה מיום ביצועה תקופת התישנות הקבועה בחוק. סעיף 9 לחס"פ קובע תקופות התישנות בהתאם לסוג העבירה:

(א) באין הוראה אחרת לעניין זה בחוק אחר, אין **להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה** -

(1) **בפשע שדינו מיתה או מאסר עולם - עשרים שנים;**

(2) **בפשע אחר - עשר שנים;**

...

8. כפי שנקבע בפסקה, טענת התישנות היא טענה **דינית ולא מהותית**, כך שההגנה יכולה גם לוותר על טענת התישנות, בין אם במפורש ובין אם במשמעות (ראו למשל והשו: ע"פ 6629/98 **הלר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(4) 353-352, 346 (2002); עניין **מנדרוביץ**, בפסקה 64 לחוות דעתה של השופטת א' פרוקצ'יה; ע"פ 4327/12 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 22 וההפניות שם (5/6/2013); יעקב קדמי **על סדר הדין בפלילים** חלק שני, בעמ' 1315-1316 ו-1328 וההפניות שם (2009; להלן: "קדמי").).

9. כדיוע, טענת התישנות היא אחת מהטענות **המקדמות** המנווית בחס"פ (בסעיף 149(8)).

ככלל, מקומה של **כל טענה מקדמית** הוא לאחר הקראת כתוב האישום **ולפניה המענה** לאישום המויחס לנאים; ראו והשו גם להוראת סעיף 152 לחס"פ, בעניין תשובה הנאשם לאישום: "א. לא בוטל האישום מכוח טענה מקדמית, ישאל בית המשפט את הנאשם מה תשובהו לאישום ...".

עם זאת, ניתן **אמנם** להעלות טענה מקדמית גם **בשלב מאוחר יותר**, ואף בשלב העreau, כפי שעולה גם מסעיף 151 לחס"פ; **אולם, על פי הפסקה, הדבר מותנה** בכך שהטענה לא נטעה תחילה **אך בשל טעות או היסח דעת** (ע"פ 6629/98 הנ"ל בעניין **הלר**, שם; **קדמי**, בעמ' 1316).

זאת ועוד, בפועל, ההשלכה של קבלת טענה מקדמית היא אחת ממשתיים: תיקון כתוב האישום או ביטולו: "**נתקבלה טענה מקדמית, רשאי בית המשפט לתקן את כתוב האישום או לבטל את האישום...**" (סעיף 150 לחס"פ; **קדמי**, בעמ' 1233, 1238).

מכאן שלמעשה, טענת התישנות, ככל טענה מקדמית, מתייחסת **לאישום** המויחס לנאים, **טרם** הורשע (או זוכה), **ולא להרשעה**; וככלל, אין בטענת התישנות כדי להביא לביטול **הרשעה** (אלא אם כן חל החיריג האמור, שאינו חל במקורה דן), שলפיו טענת התישנות לא הועלהה במועד בגין טעות או היסח הדעת והיא התקבלה, לאחר הרשעה, לרוב במסגרת העreau, וכפועל יוצא מכך הוחלט לבטל את האישום, ועמו מתבטלת ממילא גם הרשעה).

10. כאמור, על פי סעיף 9(א) לחס"פ, מנין תקופת ההתישנות הוא מיום ביצוע העבירה. אולם, כפי שנקבע בסעיף 9(ג) לחס"פ, "**בפשע או בעוון אשר תוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביהם חקירה על פי חיקוק או הוגש כתוב אישום או התקיים הלין מטעם בבית המשפט, יתחיל מנין התקופות מיום ההליך האחרון בחקירה... הכל לפי המאוחר יותר.**"

לשון אחרת, עיריכת פעולות חקירה על פי חיקוק מפסקה את מרוץ התישנות, ומניין תקופת ההתישנות מתחילה מחדש מהלך האחרון בחקירה.

11. לעומת זאת, בפסקה 9(ג) לחס"פ, הפסיקת הבחינה בין פעולות שטרתנית הכתנת ההוכחות למשפט, מבחינה מהותית (ואלה מפסקות את מרוץ התישנות), לבין פעולות שטרתנית להcin את הקרען לביצועה של חקירה. התישנות נפסקת מקום שמדובר בחקירה מהותית וממשית - להבדיל מבירורים מוקדמים או איסוף מידע - המיועד לאסוף חומר הוכחה ולהcin את הتبיעה הפלילית בקשר לאותה עבירה: "**הודש, כי פעולה חקירה כאמור צריכה להיות פעולה ממשית, להבדיל מהליך סרק שנוצע כל כלו להפסיק את מרוץ התישנות, ואין די בהליך מינהלי שככל משמעותו היא הינה לקראת חקירה... פעולה חקירה שיש בה כדי לעצור את מרוץ התישנות מתאפקינת, אפוא, בפעולה ממשית המכינה את הتبיעה הפלילית ומקדמת אותה. עיקרה - באיסוף ראיות**" (ענין מונדרובייז, בפסקאות 73-74 לחווות דעתה של השופטת א' פרוקציה; ע"פ 347/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בעמ' 14 לחווות דעתו של השופט ס' ג'ובראן (18/1/07); ראו גם **קדמי**, בעמ' 1322).

ובהר כי, כפי שנקבע בפסקה, "**אין כלל צורך שחשוד פלוני או נאשם פלוני יחקרו בתוך התקופה [של התישנות] דווקא. די אם הפרשה עצמה הchallenge כבר להחקירה ונאספו ראיות, שבסופה של דבר היו בבחינת חומר רקע לחקירהתו של החשוד ...**" (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221, 425, בפסקה 245 לחווות דעתו של השופט ד' לוי (1996)). על כך חזר בית המשפט העליון בע"פ 347/07 פלוני נ' מדינת ישראל הנ"ל, בעמ' 14-15 לחווות דעתו של השופט ס' ג'ובראן).

12. כמו כן, בפסקה נקבע כי **אין התישנות לגבי עבריין המתחמק מידי רשות האכיפה או הנמלט מאימת הדין, וההימלטות מפסקה את מרוץ התישנות**. הפסיקת הבהירה את הרצינאל לכך שאין התישנות עומדת לאותו נאשם. הסיבה לכך היא שמקום שהנאשם נמלט, מעשי' משמשים את הקרען מתחת לנימוקי התישנות, שכן אין מאפשרים להניח כי החבירה מוחלת על ביצוע העבירה (בג"ץ 6972/96 **התנוועה למען איקות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נ(2) 757, 775 (1997); ע"פ 739/07 **אפרת נ' היועץ המשפטי לממשלה**, בפסקה 8 לחווות דעתו של השופט ע' פוגלמן (7/6/07); **קדמי**, בעמ' 1326).

13. מושגנה טענת התישנות שיש בה ממש ואשר בית המשפט רואה לנכון שלא לדחותה ללא תגבות התובע (סעיף 150 לחס"פ), הتبיעה היא שנושאת בנקל להוכיח היעדר התישנות, כגון בגין הפסקת מרוץ התישנות (ע"פ 347/07 פלוני נ' מדינת ישראל הנ"ל, בעמ' 15 לחווות דעתו של השופט ס' ג'ובראן; **קדמי**, בעמ' 1237 ו-1326).

ג.2. מן הכלל אל הפרט

14. ישום העקרונות דלעיל על עניינו מוביל למסקנה, כאמור, כי דין טענת התישנות להידחות **על הסף**.

15. כמו כן, **אף לגופו של עניין דין** הטענה להידחות, בין היתר מאחר שהנאשם נמלט מאימת הדין.

16. אקדמיים ואצ"נ צי **יש להבחן** בין טענת התישנות המועלית במקרה דין לבין עניין מונדרובייז שעליו ביקש ב"כ עמוד 4

הנשם להסתמך בטיעוניו. זאת, באשר עניין **מוניון בוגר** **דין בהסגרה לאחר אישום**, ואילו בעניינו אין מדובר **כלל בהסגרה**, אלא במילוי שעמד לדין בגין רצח, לאחר שנמלט מאימת הדין סמוך לאחר שדקר את המנוח, ושב ארצה כעבור כ-13 שנים.

כמו כן, בצדק צינה ב"כ המאשימה, כאחד מהניסיונות לדחית טענת התיישנות, כי הנשם **הוא מודד לדין בגין רצח שלגבייה היו בידי המאשימה ראיות מספיקות**, כאשר תקופת התיישנות בגין רצח היא של 20 שנה. ההגנה **כלל לא** טענה, בשום שלב, כי לא היו בידי המאשימה ראיות לכואורה להעמדתו לדין של הנשם בגין רצח, **ולא בצדci**: הנשם אمنם זוכה, מחמת הספק, מהעבירה של רצח, אך זאת **למרות** שהיו בידי המאשימה ראיות מספיקות להעמדתו לדין בגין רצח.

כפי שהובחר בהכרעת הדין, זוכי הנשם מהעבירה של רצח נבע אף מכך שמדובר ראיות עליה ספק סביר שמא לא התקיים יסוד ההחלטה להמית, הדורש להרשעה בעבירות רצח; על כן, חלף העבירה של רצח שיוחסה לנשם, הורשע הנשם, כאמור, בעבירה של הריגת.

דוחה על הסוף

17. דינה של טענת התיישנות להידחות על הסוף, בשל מועד העלאתה, ואף בשל המשמעות המעשית שمبיאה להגנה, בטעות, **לייחס לקבלה** טענתה.

מועד העלאת הטענה

18. אולם, צודק ב"כ הנשם כי במקרה דנן לא היה מקום להעלאת טענת התיישנות בפתח ההליך, כפי שמקובל בטענות מקדמיות, שכן לכל הדעות עבירת הרצח שיוחסה לנשם בכתב האישום לא התיישה.

אולם, בנסיבות טענת ב"כ הנשם, לא הייתה כל סיבה להעלאת טענת התיישנות לראשונה רק לאחר הכרעת הדין, ללא כל הסבר המניח את הדעת.

כפי שפורט לעיל, ההלכה היא כי ניתן להעלות את הטענה באיחור, אם לא וטענה אף בשל תקללה, טעות או היסח הדעת (ולא במכoon, משיקולים טקטיים או אחרים).

למעשה, ההגנה כלל לא טענה להשמטה, לטעות או להיסח הדעת בכרך שלא העלה את טענת התיישנות בסיכוןיה שלפני הכרעת הדין; וטוב שכך, שכן כאמור, המאשימה העלה בסיכוןיה את טענותיה נגד התיישנות עבירת הריגת, באופן שבו כדי לדרש מההגנה להתייחס לכך.

הגנה בחרה אפוא שלא להתייחס במועד, בסיכוןיה שלפני הכרעת הדין, לטענת התיישנות; זאת, גם שההגנה התייחסה בסיכוןיה לאפשרות של הרשעה בעבירות הריגת: "לשם זההירות בלבד לא נחתום את כתב הסיכומים מבלי להתייחס לאפשרות האחרת - ואם חיללה תידחה טענת הנשם כי לא הוא זה שדקר את המנוח, עדין ידרש בית המשפט, במסגרת חובתו, לדקדק בבחינת אחוריותו של הנשם ומידתה... בהתאם לכך, לא היססה הפסיקה לזכות נאשם מעבירת רצח ולהמירה בהריגת... משעה שלא ניתן לומר, כי המסקנה היחידה האפשרית היא, שהתווך פועל מתוך כוונה תחילה לרצוח את המנוח... הרי לא ניתן להרשייע את התוקף, יהיה אשר יהיה, בעבירות הרצח" (ראו פסקאות 52, 51 ו-57 בסיכוןיה שלפני הכרעת הדין).

על כן, יש לראות בכרך **ויתור מכללא** מצד הגנה על טענת התיישנות - ויתור אשר תופס ומחיב, בהיות טענת התיישנות, כאמור, טענה דיןונית ולא טענה מהותית.

המשמעות המعيشית של קבלת טענת התיישנות

19. כאמור, ההגנה מבקשת כי אם תתקבל טענת התיישנות, **יבטל בית המשפט את הרשות הנאשם בעבירה של הריגה, כביכול מכוח סעיף 150 לחסד"פ.**

אולם, כפי שפורט לעיל, קבלת טענת התיישנות יכולה להוביל, בהתאם לסעיף 150 לחסד"פ, לכל היותר לביטול כתוב האישום, ולא **לביטול הרשות הנאשם** (אלא אם כן כאמור חל החrieg, שאינו חל במקרה דנן, שלפיו טענת התיישנות הועלה באיחור בגין טעות או היסח הדעת והתקבלה לאחר הרשותה, וכפועל יצא מכך הוחלט לבטל את כתוב האישום ועמו מתבטלת ממילא גם הרשותה).

מושא התיישנות

20. כפי שהסביר לעיל, טענת התיישנות מתייחסת **לאישום** (המייחס לנאשם בכתוב האישום), **ולא להרשותה בסוף ההליך.**

21. משהועמד הנאשם לדין בגין רצח, ומשלא טענה ההגנה כי אין בכתוב האישום ראיות מספיקות לכואורה להוכחת אשמה זו, יש לבחון את התיישנות ביחס לעבירה זו.
למעשה, כאמור, אין מחלוקת כי עבירת הרצח טרם התישנה.

דוחה על הספר - סיכום ביןיהם

22. די היה בדברים אלה כדי לדחות את טענת התיישנות **על הספר**, גם ללא תשובה (ראו והשו **קדמי**, בעמ' 1237).

אולם, **למעלה מן הצורך**, אף לגופו של עניין יש לדחות את טענת התיישנות.

לגוףו של עניין

23. לגופו של עניין, ולמעלה מהצורך כאמור, אין עומדת לנאשם טענת התיישנות, מטעמים אחדים. **ראשית**, בשל כך שהנאשם נמלט מאיימת הדין; **שנית** - מרוץ התיישנות בענייננו נקטע בשל ביצוען של פעולות חקירה; והכל, כפי שיטתעם להלן.

הימלטות הנאשם מהדין

24. ההגנה טענה כי הנאשם לא נמלט מן הארץ, אלא עזב את הארץ בשלווה וברוגע, כפי זכותו בדיון. מנגד, המאשימה סבורה כי אין עומדת לנאשם טענת התיישנות, בין היתר בשל כך שנמלט מהדין. בעניין זה הדיון הוא עם המאשימה.

בפועל, כפי שנקבע בהכרעת הדיון, הנאשם עזב את הארץ **בעקבות אירוע הדקירה, בטרם** נחקר ונעצר, **לאחר שהחקרה** (בעניין מות המנוח שנדחק על ידי הנאשם) **כבר החלה, אך בטרם** היה ידוע לחוקרים כי הנאשם הוא החשוד ביצוע הדקירה הקטלנית של המנוח.

בעדותו של הנאשם הוא אמן טען שכబיכול עזב את הארץ ללא קשר לדקירת המנוח, אם כי בהמשך עדותו הוא אישר כי נסע "**גם בغالל מקרה שכולם דיברו שצריך לעזוב את הארץ וגם אני עזבתי הארץ**" (הדברים גם צוטטו בפסקה 46 להכרעת הדיון).

אלא שבהכרעת הדיון נקבע כי **עדות הנאשם "הייתה בלתי מהימנה, מתחמקת, בלתי כנה ומיתמתת ... לא**

ניתן לחלק על כך שהנאשם שיקר בחקירה; זאת ועוד, למעשה הנאשם שיקר גם בעדותו בפניו, במקרים
מהותיות ..." (פסקאות 201-202 בהכרעת הדיון).

ביתר פירוט ולעניןנו, בהכרעת הדיון נקבע כי אין לקבל את טענת ההגנה שלפייה הנאשם לא נמלט לחו"ל
בעקבות דקירת המנוח.

בית המשפט הטיעם בהכרעת הדיון כי "בהבדל ממעורבים אחרים שאף הם יצאו לחו"ל לאחר האירוע, הנאשם לא
חזר ארצها גם כעבור זמן, אף כאשר אחד מאחיו נפטר. הסבירו לכך אינם מהימנים, ואין בהם כדי הסבר סביר ומוניה
את הדעת ... גם טענתו של הנאשם כי במשך שנים הוא כביכול לא ידע שהוא דרוש לחקירה בישראל בגין רצח
המנוח - אינה סבירה ואין להימינה בעניין. על כן יש לראות בעיקר באז חזרתו של הנאשם לישראל במשך זמן ניכר,
במיוחד לאחר שאחד מאחיו נפטר בארץ - בבחינת **התנוגות מפלילה**, המצביעת על **תחושת אשם** מצדיו והמחזקת
אף היא את ראיות התביעה האחרות כנגדו ..." (פסקאות 231-232 בהכרעת הדיון; הדגשות הן המקורי, מלבד
ההדגשה בקו שהוספה ואינה המקורי).

לאור האמור לעיל, אין להיזקק, ובוואדי שאין לקבל, את טענת ההתישנות שהעלתה ב"כ הנאשם, כאמור לאחר
שהנאשם נמלט בשעתו מהדין (ולאחר שאף הורשע).

למעשה, הנאשם מנעו ומוסתק מلطען להתישנות עבירות החריגה שבה הורשע, גם לאחר שהאחריות העיקרית
לזמן הרב שחלף עד למעצרו רובצת עליו; ואין לו להלין אפוא בעניין זה של חלוף הזמן אלא בעיקר על עצמו.

הפסקת מרוץ ההתישנות

25. טביעות אצבעות הנאשם: מהזכיר מיום 4/12/2001, שהוגש וסומן **ת/130**, עולה כי התקבלו במשטרה
טביעות אצבעותיו של הנאשם (באותה עת הנאשם היה חשוד בלבד) מרוסיה, לצורך זיהוי והשוואה, בעניין
חקירת רצח המנוח.

ב"כ הנאשם טוען כי עצם הכנת המזכיר אינה בגדר פעולות חקירה, וכי לא בוצעה פעולת חקירה כלשהי אחריו, הגם
שמצוין במסמך "המשר בירורי". לטענת הסגנון, גם הפעולות שעליו מעיד במסמך אין בגדר פעולות חקירה, כי
אם פעולות לאיתור הנאשם ברוסיה; ובכל מקרה, גם אם מדובר בפעולות חקירה, פעולות אלה הושלמו כבר ביום
1/4/2001 (כאשר הודיע האינטראופול כי הנאשם מריצה עונש מאסר ברוסיה), או לכל המאוחר ביום 6/5/2011
(כאשר הודעה המשטרה על כוונתה לשלווח טביעות אצבעות לרוסיה). היה שהנאשם נעצר אף ביום 6/5/2011
ممילא חלפה תקופת ההתישנות (10 שנים).

יש לדוחות את טענות ההגנה גם בעניין זה.

איתורו של חשוד, ובכלל זה איתור טביעות אצבעותיו כדי לברר האם מתאימות הן לטעויות שברשות המשטרה, היא
פעולות חקירה **מובהקת**. אין ספק כי היא נועדה להוכיח את תשתיית הראיות למשפט, כאשר זהותו של מבצע החקירה
היא העובדה העיקרית הטעונה הוכחה. אין מדובר במצב שבו ידוע מי מבצע החקירה, וכעת מחפשים אחריו, אלא
במצב שבו מנסים לברר מי הוא המבצע. קיבלת טענת ב"כ הנאשם משמעה הלכה למעשה כי הפעולה היחידה
שתיחסב לפעולות חקירה היא תחקורו של נאשם בין כתלי חדר החקירה, דבר שאינו מתאפשר על הדעת. כפי
שהובהר בפסקה וכפי שמצוין המלומד קדמי בספרו, אין הכרח כי יהיה מדובר בחקירה של חשוד או נאשם, אלא
רק בכך **שהפרשה עצמה הchallenge להិחקר**, ונאפסו ראיות המהוות חומר רקע לחקירה הנאשם (**קדמי**, בעמ' 1322 וה"ש 515 שם).

יש לבחון אם כן, אימתי בוצעה פעולות חקירה זו, כמו גם פעולות נוספות בתיק זה.

בפועל, בין פעולות החוקירה הראשונות ניתן לציין את הפעולות הבאות, אשר מהן עולה כי **חקירת הפרשה ה才华 סמוך לאחר דקירת המנוח על ידי הנאשם**.

כך, למשל, עד התביעה יעקב צ'יבוטרו מסר הودעה במשטרתיה כבר ביום 25/7/1998 (נ/3א), ושוב ביום 3.8.1998 ביום 6.8.1998 העד ביצע דפודף באלבום התמונות המשטרתי, כדי שהחוקרים ינסו לאתר את החשוד בדקירת המנוח, והעד זיהה את צלום הנאשם כמו שהשתתף בקטטה שקדמה לדקירת המנוח וכי שנותן לעד מכת אגרוף. אלא שהוא לא היה מוכח בעת דקירת המנוח.

כמו כן, עד התביעה המרכזי, הרצל איפרגן, מסר הודעה ראשונה במשטרתיה כבר ביום 27/7/1998 (נ/4א). ביום 12/8/1998 נערך לאיפרגן מסדר זיהוי תമונות, אף זאת כדי לנסות לזהות את מי ש开阔 את המנוח, והוא זיהה את צלום הנאשם - הוא כמי שנותן לעד צ'יבוטרו מכת אגרוף והן כמי ש开阔 את המנוח.

למעשה, רק בעקבות זיהויו של צלום הנאשם על ידי העד איפרגן, התבררה לחוקרים זהותו של מי ש开阔 את המנוח, והכוונה היא לנאשם.

אלא שהנאשם כאמור יצא את הארץ ונמלט מהדין ימים אחדים קודם לכן, כבר ביום 4/8/98.

מכאן שהחקירה ה才华 כאמור כבר בסמוך לאחר דקירת המנוח על ידי הנאשם, והוא נמשכה לכל הפחות עד להכנת המזcker ת/130.

זאת ועוד, למעשה די בתוכן המזcker ת/130 כשלעצמם ולבדו כדי להזכיר כי עבירות ההריגה טרם התקיימה.

גם אם אין לומר כי עיריכת המסמך האמור מהווה פעולה חוקירה, במסמך רשום כי: **"טיפולות האכבע שנשלחו אליהם נמצאו זהות לאלה של... יצחק קרן. את טיפולות האכבע אני מעבירה להשוואה וזיהוי כאן במטה ארצית..."**. דברים אלה מוכיחים כי טיפולות האכבעות של הנאשם העברו להשוואה ו לזיהוי, בקשר לחקירה דקירתו של המנוח.

אוסיף כי על המסמך ת/130 נרשם, בכתב יד, יומיים לאחר מכן (ביום 12/6/2001), "רמח תשאול, לטיפולך". אין לקבל אפוא גם את טענת ב"כ הנאשם כי מסמך זה אינו מעיד כי בוצעו פעולות חוקירה.

ברי כי ממש לא עברו 10 שנים מיום הכנתו של ת/130 ועד למעצרו של הנאשם, לא חלפה תקופה ההתיישנות.

במאמר מוסגר אוסיף עוד כי המאשימה צירפה לטיעוניה מסמכים המאוחרים לת/130, תלמידים לטענתה כי בוצעו פעולות חוקירה מאוחרות יותר. אלא שלטעמי, אין צורך ואין מקום לתובנים של מסמכים אלה, גם מכיוון שלא הוגשوا בהסכם או באמצעות עורכי (או בדרך אחרת כנדרש לפי דין הראות).

26. הוצאה צוויי מעצר: במהלך השנים שבהן שהה הנאשם ברוסיה, הוציאו נגדו מעת לעת צוויי מעצר (ת/74-ת/90, כמפורט בעמ' 90 לsicomi המאשימה). לטענת המאשימה, מדובר בפעולות חוקירה, או לחולופין בהליך מטעם בית המשפט.

מנגד, ב"כ הנאשם טוען כי צוויי המעצר הם פעולה מנהלית כהכנה לחקירה, הם אינם מהווים פעולות חוקירה ואין מהווים פעולה או הליך מטעם בית המשפט. לעללה לכך, טוען ב"כ הנאשם כי גם צו מעצר יכול להיחשב לפעולות חוקירה, בעניינינו צו המעצר האחרון שראוי לთאר זה הוצא ב-18/5/1999 (ת/77). לדבריו, גם אם צו מעצר זה וקודמו היו פעולות חוקירה שmattertan למצוא את הנאשם, לא כך לגבי צוויי המעצר המאוחרים המתבססים על חומר החקירה שנאסף עד לשנת 1999. על כן, לטענתו, צוויי המעצר המאוחרים מהווים פעולה מנהלית גרידא, צוויי סרק אשר נועד אך ורק לעצור את תקופה ההתיישנות. ב"כ הנאשם מבקש ללמידה על כך גם מהעובדה

שבמשך רוב הזמן שבו שבו שהוא הנאשם ברוסיה לא היו נגדו צווי מעצר בתוקף, כמו גם מהעובדת שמיילא לא היה בהם כל תועלת, עקב שהיית הנאשם בכלל הרוסי עד לשנת 2007.

אמנם, לדברי ב"כ הנאשם, הליך מנהלי גרידיא, או הליך שנועד אך ורק כדי לעצור את מרוץ ההתישנות **לאחר** השלמת החקירה - אין בכךום לעשות כן (**קדמי**, בעמ' 1322-1324; עניין **מנדרוביץ**, בפסקה 74 לחווות הדעת של השופטת פרוקצ'יה).

אולם, לא כן בעניינו ואין ללמידה מעניין **מנדרוביץ** לעניינו של הנאשם דן.

בעניין **מנדרוביץ** עלתה השאלה האם צווי מעצר שהוצאו **לאחר הגשת כתב אישום**, מהווים פעולות חקירה. פשיטה כי התשובה לכך שלילית, שהרי כתב אישום הוא תולדה של סיום החקירה. מטרת צווי המעצר שם הייתה להביא את הנאשם דשם **לדין** על פי כתב האישום שהוגש נגדו (ראו עניין **מנדרוביץ**, פסקאות 79 ו-81 לחווות דעת השופטת פרוקצ'יה).

לא כן בעניינו: מטרת צווי המעצר נגד הנאשם הייתה **להביאו להחקירה**, לפני הגаш נגדו כתב אישום, כאשר עדין לא היה ידוע האם הנאשם (שהיה אף חשוד באותה תקופה) אכן הוא זה ש开阔 את המנוח.

כפי העולה מהמצר ת/130, ב-4/12/2001 המשטרה טרם השלימה את חקירתה בעניין דקירת המנוח ועדין עסקה בהשוואת טביעות אצבעותיו של הנאשם.

על כן, צווי המעצר שהוצאו נגד הנאשם דן, מהווים **פעולות חקירה**, שמטרתן הייתה **לחקור את הנאשם בגין החשד שהוא זה ש开阔 למוות את המנוח**.

העובדת כי למשטרה נודע כבר ביום 20/2/2001 שה הנאשם היה בכלל הרוסי (בפועל, עד לשנת 2007) וכי לא הייתה אפשרות מעשית להביאו להחקירה, אינה משנה מה貌וי החקירתי של צווי המעצר שהוצאו נגד הנאשם.

לא נעלמו מעניין דברי השופטת א' פרוקצ'יה בעניין **מנדרוביץ**, שלפיה יש **לפרש בנסיבות את הנסיבות העוצרות את מרוץ ההתישנות המנויות בסעיף 9(ג) לחסד"פ** (ראו פסקה 79 לחווות דעתה).

אולם, לטעמי, מסקנתי דלעיל - שלפיה צווי המעצר שהוצאו נגד הנאשם, כאמור **לאחר שהחקירה החללה ובטרם הסתיימה**, ושמטרתם הייתה **להביא את הנאשם ששה בחו"ל להחקירה**, מהווים **פעולות חקירה** - עליה בקינה אחד עם התכלית **שלילה** הצביעה השופטת פרוקצ'יה; זאת, בשים לב גם להבינה שיש כאמור לעורוך בין דיני ההסגרה, לאחר הגשת כתב אישום, לבין דיני החקירה לפני כתב אישום.

כך עולה לטעמי גם **מחזקת התקינות המנהלית**.

משהגעתי למסקנה כי (גם) צווי המעצר שהוצאו נגד הנאשם (בנוסוף לעולה כאמור מתוכן ת/130) מהווים **פעולות חקירה**, שיש בהן כדי **לעצור את תקופת ההתישנות** - אין צורך להידרש **לפעולות נוספות** שעליהן התייחסה המאשימה בטיעוניה.

ד. סיכום של דברים

27. כזכור, בהכרעת הדין מיום 3/9/2013 הורשע הנאשם בעבירה של הריגה, בגין מעשה הדקירה של המנוח שביצוע ביום 25/7/1998; זאת, חלף עבירות הרצח בה הוגש.

28. במהלך הטיעונים לעונש, ביקש ב"כ הנאשם, לראשונה, להעלות טענת התישנות. לדבריו, רק **cut off** הפכה טענת התישנות לרלוונטיית, היה שרק עתה הפכה עבירות הריגת לרלוונטיית (לכל הדעות, עבירות הרצח שבגינה

הועמד הנאשם לדין, טרם התיישנה).

29. מהנימוקים שפורטו לעיל, דינה של טענת ההטיישנות להידחות, הן על הסף והן לגופה.
30. על כן, אציע לחבריי להרכב לדוחות את טענת ההטיישנות שהעלתה ב"כ הנאשם.

השופט ח' סלוטקי - אב"ד:

אני מסכימה.

השופט ש' פרידלנדר:

אני מסכימים.

הוחלט אפוא כאמור בחוויות דעתו של השופט מ' לוי.

המציאות מתבקשת להבהיר החלטה זו לצדים.

ניתנה היום, י"א אדר ב תשע"ד, 13 ממרץ 2014, בהעדר הצדדים.